

Note: બધા પ્રશ્નો સમાન ગુણ ધરાવે છે.

Q.૧. પ્રોજેક્ટ મેનેજમેન્ટ શું છે? પ્રોજેક્ટ મેનેજમેન્ટની પ્રક્રિયા સમજાવો. (14)

અથવા

Q.૧. પ્રોજેક્ટ શું છે? પ્રોજેક્ટનું જીવન ચક્ર સમજાવો. (14)

Q.૨. ટેકનિકલ વિશ્લેષણનો હેતુ શું છે? ટેકનિકલ વિશ્લેષણમાં કયા દૃષ્ટિકોણો પર વિચાર કરવો જોઈએ? (14)

અથવા

Q.૨. માંગ અનુમાનની બધી પદ્ધતિઓ જણાવો અને ગુણાત્મક તથા પરિમાણાત્મક માંગ અનુમાનની પદ્ધતિઓ વિગતવાર સમજાવો. (14)

Q.૩. સંચાર વ્યવસ્થાપન શું છે? સંચારના પરિમાણો અને સ્વરૂપોને વિગતવાર સમજાવો. (14)

અથવા

Q.૩. પ્રોજેક્ટ સાથે સંકળાયેલ સામાન્ય સમય અને ખર્ચ અને ક્રેડિટ સમય અને ખર્ચની માહિતી નીચેના કોષ્ટકમાં બતાવવામાં આવ્યો છે. (14)

પ્રવૃત્તિ	સામાન્ય		ક્રેડિટ	
	સમય (અઠવાડિયામાં)	કિંમત (રૂ.)	સમય (અઠવાડિયામાં)	કિંમત (રૂ.)
1-2	9	640	6	700
1-3	8	500	5	575
1-4	15	400	10	550
2-4	5	100	3	120
3-4	10	200	6	260
4-5	2	100	1	140

જો પરોક્ષ ખર્ચ પ્રતિ સપ્તાહ રૂ 50 છે.

(a) પ્રોજેક્ટ માટે નેટવર્ક ડાયાગ્રામ દોરો અને ક્રીટીકલ માર્ગને ઓળખો.

(b) પ્રોજેક્ટ માટે સામાન્ય સમયગાળો અને સંબંધિત ખર્ચ શોધો.

(d) સંબંધિત પ્રવૃત્તિઓને ક્રેડિટ કરો અને શ્રેષ્ઠ પ્રોજેક્ટ પૂર્ણ થવાનો સમય અને ખર્ચ નક્કી કરો.

Q.૪. પ્રોજેક્ટ મેનેજમેન્ટમાં જોખમ વિશ્લેષણને વિગતવાર સમજાવો. (14)

અથવા

Q.૪. વિગતવાર સમજાવો: પ્રોજેક્ટ ઓડિટ અને પ્રોજેક્ટ સમાપ્તિ. (14)

Q.૫. બહુવિધ પસંદગીના પ્રશ્નો: (કોઈપણ ૭) (14)

(1) પ્રોજેક્ટ મેનેજમેન્ટ એ એવું મેનેજમેન્ટ છે જેનું ત્રિવિધ નિયંત્રણ

(a) સમય + કાર્યક્ષેત્ર + ખર્ચ

(b) સમય + ધ્યેય + પૈસા

(c) પૈસા + ધ્યેય + કાર્યક્ષેત્ર

(d) પૈસા + સમય + કાર્યકર

(2) નીચેનામાંથી કઈ પ્રવૃત્તિને ક્રેડિટ કરીને, સમય અને ખર્ચ બંને ઘટાડી શકાય છે?

(a) સૌથી સસ્તો અને બિન-જટિલ

(b) સૌથી મોંઘો અને મહત્વપૂર્ણ (Critical)

(c) સૌથી મોંઘો અને બિન-જટિલ

(d) ન્યૂનતમ ખર્ચ ઢાળ અને મહત્વપૂર્ણ (Critical)

(3) પ્રોજેક્ટ પ્રવૃત્તિઓના સમયગાળાનો અંદાજ કાઢવા માટે કઈ પ્રોજેક્ટ મેનેજમેન્ટ તકનીકનો ઉપયોગ થાય છે?

(a) ક્રિટિકલ પાથ પદ્ધતિ (CPM)

(b) અર્ન્ડ (Earned) વેલ્યુ મેનેજમેન્ટ (EVM)

(c) મોન્ટે કાર્લો સિમ્યુલેશન

(d) પેરેટો (Pareto) વિશ્લેષણ

- (4) નીચેનામાંથી કયું પ્રોજેક્ટ ચક્ર યોગ્ય છે?
- (a) આયોજન→ શરૂઆત→ અમલીકરણ→ સમાપન
 (b) આયોજન→ અમલીકરણ→ પ્રારંભ→ સમાપન
 (c) શરૂઆત→ આયોજન→ અમલીકરણ→ સમાપન
 (d) શરૂઆત→ અમલીકરણ→ આયોજન→ સમાપન
- (5) માંગ આગાહીની કઈ પદ્ધતિમાં પ્રશ્નાવલી નિષ્ણાતોના જૂથને ટપાલ દ્વારા મોકલવામાં આવે છે અને તેમના મંતવ્યો વ્યક્ત કરવા માટે કહેવામાં આવે છે?
- (a) ડેલ્ફી પદ્ધતિ
 (b) જ્યુરી એક્ઝિક્યુટિવની પદ્ધતિ
 (c) ટ્રેન્ડ પ્રોજેક્શન પદ્ધતિ
 (d) ઘાતાંકીય((Exponential) સ્મૂથિંગ પદ્ધતિ
- (6) નીચેનામાંથી કઈ સંસાધન શેડ્યુલિંગ પદ્ધતિ નથી?
- (a) સમય_પ્રતિબંધિત સંસાધન શેડ્યુલિંગ
 (b) સંસાધન_અવરોધિત સંસાધન શેડ્યુલિંગ
 (c) મૂડી_અવરોધિત સંસાધન શેડ્યુલિંગ
 (d) ઉપરોક્ત તમામ
- (7) એક આડી પટ્ટી ચાર્ટ જે કેલેન્ડર સામે પ્રોજેક્ટ કાર્યો દર્શાવે છે તેને કહેવામાં આવે છે.
- (a) માર્મલસ્ટોન (milestone)
 (b) ધ્યેય (goal)
 (c) ગેન્ટ ચાર્ટ (Gantt chart)
 (d) PERT ચાર્ટ
- (8) નવા ઉત્પાદનની માંગની આગાહી કરવા માટે કઈ પદ્ધતિનો ઉપયોગ થાય છે?
- (a) મૂલિંગ એવરેજ પદ્ધતિ
 (b) ચેઇન રેશિયો (Chain Ratio) પદ્ધતિ
 (c) બાસ ડિફ્યુઝન(Diffusion) મોડેલ
 (d) લીડિંગ ઇન્ડિકેટર પદ્ધતિ
- (9) પ્રોજેક્ટ માટે કોઈપણ કેશ પ્રોગ્રામમાં
- (a) પ્રત્યક્ષ અને પરોક્ષ બંને ખર્ચ વધે છે
 (b) પરોક્ષ ખર્ચ વધે છે, અને પ્રત્યક્ષ ખર્ચ ઘટે છે
 (c) પ્રત્યક્ષ ખર્ચ વધે છે, અને પરોક્ષ ખર્ચ ઘટે છે
 (d) ખર્ચ કોઈ માપદંડ નથી
- (10) પ્રોજેક્ટ સમાપ્ત થઈ શકે છે
- (a) પ્રોજેક્ટ પૂર્ણ થયા પછી
 (b) પ્રોજેક્ટ પૂર્ણ થાય તે પહેલાં
 (c) પ્રોજેક્ટ પૂર્ણ થયો છે કે નહીં તે ધ્યાનમાં લીધા વિના
 (d) ક્યારેય નહીં

*****

GUJARATI UNIVERSITY E/1355-3 BAD-09

M.Com. SEM – III: UNIVERSITY EXAM NOVEMBER 2025

505 EB/EC/ED – PROJECT MANAGEMENT

Date:

Total Marks: 70

Note: All questions carry equal marks.

Q.1. What is Project Management? Explain Project Management Process in detail. (14)

OR

Q.1. What is Project? Explain Project Life Cycle. (14)

Q.2. What is the purpose of Technical Analysis? Which aspects should be considered in Technical Analysis. (14)

OR

Q.2. State all the methods of Demand forecasting and explain Qualitative and Quantitative methods of demand forecasting in detail. (14)

Q.3. What is Communication Management. Explain the dimensions and forms of Communication in detail. (14)

OR

Q.3. The data on normal time, and cost and crash time and cost associated with a project are shown in the following table. (14)

Activity	Normal		Crash	
	Time (weeks)	Cost (Rs.)	Time (weeks)	Cost (Rs.)
1-2	9	640	6	700
1-3	8	500	5	575
1-4	15	400	10	550
2-4	5	100	3	120
3-4	10	200	6	260
4-5	2	100	1	140

Indirect cost is Rs 50 per week.

(a) Draw the network diagram for the project and identify the critical path.

(b) What are the normal project duration and associated cost?

(d) Crash the relevant activities and determine the optimal project completion time and cost.

Q.4. Explain Risk Analysis in Project Management in detail. (14)

OR

Q.4. Explain in detail: Project Audit and Project Termination. (14)

Q.5. Multiple Choice Questions (MCQs): (ANY 7) (14)

1. Project Management is the management of which triple constrain

(A) Time + Scope + Cost

(B) Time + Goal + Money

(C) Money + Goal + Scope

(D) Money + Time + Worker

2. By crashing which one of the following activities, both time and cost can be reduced?

(A) Cheapest and non-critical

(B) Costliest and critical

(C) Costliest and non-critical

(D) Minimum cost slope and critical

3. Which project management technique is used to estimate the duration of project activities?

P.T.O

- (A) Critical Path Method (CPM)   (B) Earned Value Management (EVM)
(C) Monte Carlo simulation   (D) Pareto analysis
4. Which from the following represents the correct project cycle?
(A) Planning→ Initiating→ Executing→ Closing
(B) Planning→ Executing→ Initiating→ Closing
(C) Initiating→ Planning→ Executing→ Closing
(D) Initiating→ Executing→ Planning→ Closing
5. In which method of demand forecasting questionnaire is sent to a group of experts by mail and asked to express their view?
(A) Delphi method   (B) Jury of executive method
(C) Trend Projection Method   (D) Exponential Smoothing Method
6. Which of the following is not a Resource Scheduling Method?
(a) Time-constrained resource scheduling
(b) Resource-constrained resource scheduling
(c) Capital-constrained resource scheduling
(d) All of the above
7. A horizontal bar chart that shows project tasks against a calendar is called
(A) milestone   (B) goal
(C) Gantt chart   (D) PERT chart
8. To forecast demand of new product which method is used
(A) Moving Average Method   (B) Chain Ratio Method
(C) Bass Diffusion Model   (D) Leading Indicator Method
9. In any Crash Program for a project
(A) Both direct and indirect costs increase
(B) Indirect costs increase, and direct costs decrease
(C) Direct costs increase, and indirect costs decrease
(D) Cost is not a criterion
10. Project termination can take place
(A) after completion of project
(B) before completion of project
(C) regardless of whether the project is completed or not
(D) Never

*****